

Gyerekközpontú, gyerekbarát igazságszolgáltatás alapelvei és a gyerekjogok érvényesülése

Gyurkó Szilvia

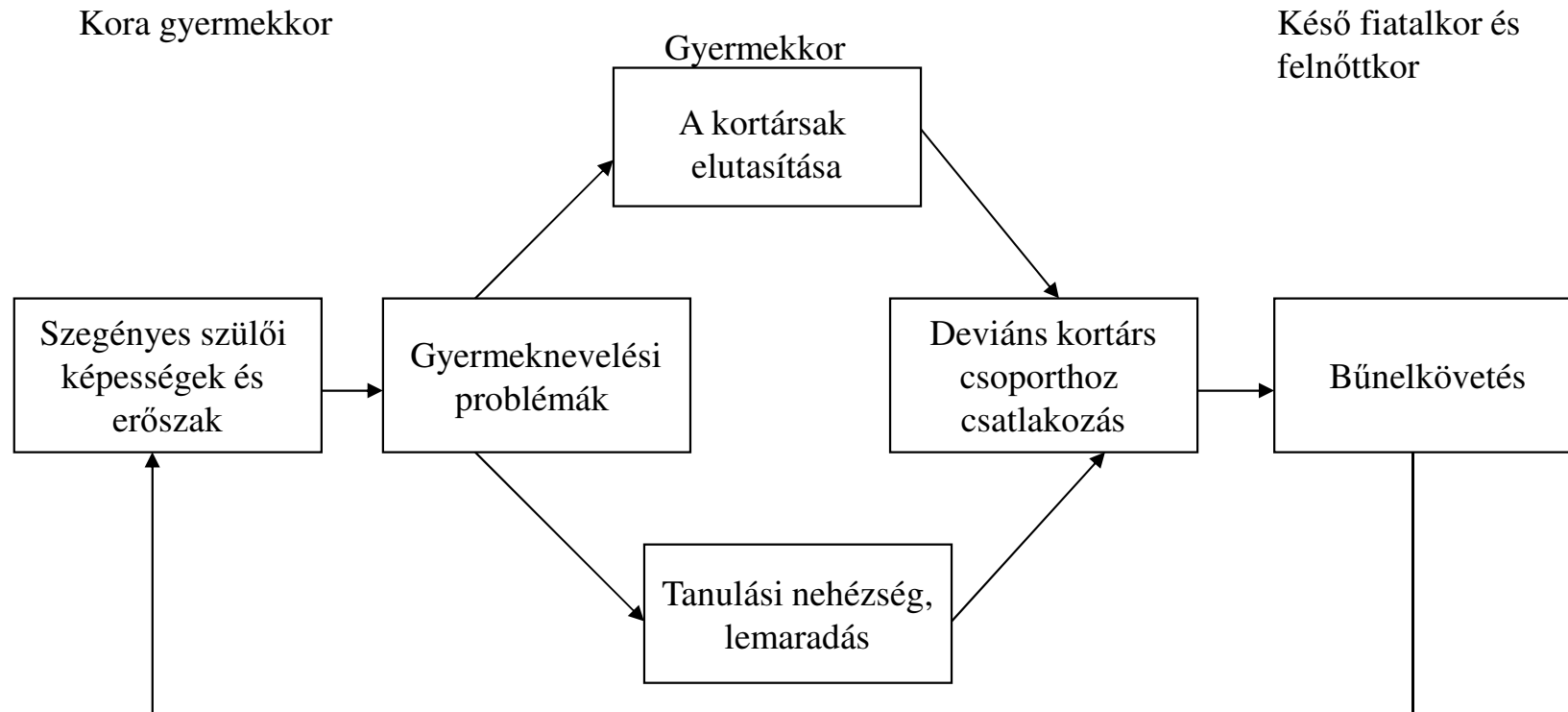
Terre des hommes

10 gyerekből 2 érintett

- Gyerek áldozatok, elkövetők, tanúk, eljárásban érintettek, felek (büntető (25e), polgári (60e), közig. eljárások (100e))
- Az egyes érintetti körök nem válnak el élesen (áldozat-elkövető-tanú)
- A gyermekkor határa a 18. életév
- Elsősorban gyerek, és csak másodsorban bármi más
- A gyermekkor különleges, kitüntetett szerepe és az állam, szülők, más felnőttek védelmi kötelezettsége
- másodlagos viktimizáció, rendszer abúzus, intézményi trauma

Az „erőszak kör” kialakulásának megelőzése (Adapted from Patterson et al. 1989)

- Gyermekjogi egyezmény, 1989
- Pekingi, Rijádi, Havannai, Tokiói irányelvek
- 2006. gyermek-központú igazságszolgáltatás modellszabály
- 2010. EU gyermekjogi ütemterv
- 2011. ET ajánlás

alapelvek

- A gyermek életkorának megfelelő eljárás
- A “részvétel” alapelve
- A gyermek legfőbb érdeke
- Diszkrimináció mentes és a gyermek jogait, méltóságát tiszteletben tartó eljárás
- Magánélet védelme

- Jogszerűség – fegyver egyenlőség elve
- Jogi képviselet (bizalmi felnőtt)
- Soron kívüliség
- Multiszektoriális megközelítés
- Gyerekbarát közeg és nyelv
- Tréning a szakemberek számára
- A család szerepe

- Mivel a büntetőjogi következmények súlyosak lehetnek, ezért az európai és a nk. jogalkotás is arra fókuszál
- A polgári jog területén (jogellenes elvitel, határon átnyúló családjogi ügyekben látunk törekvéseket)

Európa Tanács, 2011.

Gyermekbarát igazságszolgáltatási elvek a büntetőeljárásban

előtt:	alatt:	után:
- a büntethetőség korhatára	- a bíróság gyermekközpontú működése	- késedelem nélküli, a gyermek jogait tiszteletben tartó végrehajtás
- elterelés lehetősége	- jogi képviselő biztosítása a gyermeknek	- kényszervégrehajtás csak végső esetben
	- információhoz / tájékoztatáshoz való jog	
- a rendőrség gyermekközpontú működése	- gyermek meghallgatása / véleménynyilvánításhoz való jog	
	- indokolatlan késedelem nélküli eljárás	
	- gyermekbarát környezet és nyelv alkalmazása az eljárásban	

A gyermekek, mint áldozatok

- Az áldozatok testi és szellemi rehabilitációja
  - Beilleszkedés a társadalomba
  - Egészség, önbecsülés, méltóság
-
- A jogérvényesítés segítése
  - Magánélet védelme
  - Tájékoztatáshoz és véleménynyilvánításhoz való jog (a megértés problémáinak kiküszöbölése)
  - Részvétel - a gyermek véleményének figyelembe vétele a döntéshozatalban
  - Megfelelően képzett szakemberek
  - Idő

Gyerekek, mint elkövetők

- Törvényes eljárás
- Önálló intézményrendszer
- Szabadságelvonással járó szankció csak végső esetben és csak a szükséges legrövidebb időtartamra
- Nem lehet kínzást, kegyetlen bánásmódot alkalmazni (testi fenyegetés, fegyelmezés)

A büntetés

- Előmozdítja a személyiség méltósága és értéke iránti érzékének fejlesztését,
- Erősíti a mások emberi jogai és alapvető szabadságai iránti tiszteletet
- Figyelembe veszi korát
- Figyelembe veszi a társadalomba való beilleszkedés és az abban való építő jellegű részvétel elősegítésének szükségességét

6'5"

6'0"

5'5"

5'0"

4'5"

4'0"

3'5"

Még gyerek...

...de joggal!

unicef gyermekjogok

Lehet, hogy kisebbek, de ugyanolyan emberek mint mi, nekik is joguk vannak. Ismerd meg az UNICEF Gyermekjogi Egyezményét, amely keretet ad az egészséges és harmonikus gyermekkorhoz.

www.unicef.hu

